

Honkasilta, Juho. 2019. TOISEUTTAVA ERITYISTARVE – ADHD-DIAGNOSOITUJEN NUORTEN IDENTITEETTINEUVOTTELUT HEIDÄN KOULUKOKEMUKSISSAAN. Kasvatus 50 (1), 6–19.

Tämän diskurssianalyttisen tutkimusartikkelin tarkoituksena on tuottaa perusteltu puheenvuoro toiseuttavia identiteettikategorioita tuottavan tarvediskurssin tarkasteluun peruskoulukontekstissa. Artikkelissa analysoidaan 13:n aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö -diagnoosin (ADHD) kanssa elävän nuoren identiteettineuvotteluita heidän koulukokemuksiaan koskevassa haastatteluvuorovaikutuksessa. Nuoret tuottivat erityisopetuksesta ja ADHD-diagnoosista lähtökohtaisesti itseään negatiivisesti määrittäviä sosiaalisia kategorioita pyrkimällä spontaanisti normalisoimaan identiteettinsä suhteessa niihin. Erityisoppilaasta ja ADHD-oppilaasta tuotettiin nuorten sisäistämiä toiseuttavia identiteettikategorioita. Artikkelissa pohditaan koulun roolia toiseuttavien diskurssien ylläpitäjänä ja purkajana problematisoimalla erityisen (tuen) tarpeen käsite, retoriikka ja käytännöt.

Asiasanat: aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö (ADHD), toiseus, erityistarve, diskurssi-analyysi

Lantela, Lauri – Rajala, Raimo. 2019. PERHEYMPÄRISTÖN YHTEYS 9.-LUOKKALAISTEN ITSEARVIOITUIHIN TUNNEÄLYTAITOIHIN. Kasvatus 50 (1), 20–33.

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää yhdeksäsluokkalaisten nuorten itsearvioitujen tunneälytaitojen ja perheympäristön olottuvuuksien välisiä yhteyksiä sekä sitä, missä määrin nuorten tunneälytaidot selittyvät perheympäristön olottuvuuksilla. Tutkimusaineisto (N = 429) kerättiin 17:stä eteläpohjalaisesta peruskoulusta. Kyselylomakkeissa vastaajat arvioivat tunneälytaitojaan ja perheympäristöään. Korrelaatioiden (Pearson) tarkastelussa ja lineaarisessa regressioanalyysissä sosiaalisen ympäristön tekijöiden yhteys tunneälytaitoihin oli pojilla voimakkaampaa kuin tytöillä. Yhtenäinen, tunneilmapiiriltään avoin ja luottamuksellinen ympäristö tukee tunneälytaitojen kehittymistä. Voimakkaat konfliktit, aggressiivinen käytös ja autoritaarinen toimintatapa ovat uhkatekijöitä tunneälytaitojen kehittymiselle. Tuloksista voi olla hyötyä koulussa arvioitaessa perheympäristön merkitystä nuorten tunneälytaitojen sekä sosioemotionaalisten ongelmien taustalla. Niiden avulla voidaan myös tukea tunneälytaitojen kehitystä eri kasvu-ympäristöissä aiempaa paremmin.

Asiasanat: tunnetaidot, sosiaaliset taidot, sosioemotionaaliset taidot, tunneäly, perhe, nuoret

Hohti, Riikka – Paananen, Maiju. 2019. MITEN PITKÄ ON ”KOHTA”? AJAN VIRTAA JA KIETOUMAT KOULUSSA JA PÄIVÄKODISSA. Kasvatus 50 (1), 34–46.

Aika ja ajallisuus ovat moninaisia ilmiöitä, joiden olemuksesta ei nykykäsityksen mukaan ole olemassa yksittäistä oikeaa tulkintaa. Tämän artikkelin tavoitteena on tutkia kasvatusympäristöjä moninaisuuden näkökulmasta. Kysymme, miten erilaiset ajan jäsennykset näkyvät ja vaikuttavat koulun ja päiväkodin arkisissa tilanteissa. Artikkelin perustuu kahteen etnografiseen aineistoon, joista toinen on tuotettu päiväkodissa ja toinen koululuokassa. Aineistoja on analysoitu yhteisesti erityisesti kahden aikakäsityksen näkökulmasta: käsittelemme historiallisesti hallitsevaa lineaarista aikaa sekä suhteista aikaa, johon tarkennamme kvanttifysiikan pohjalta kehitetyn kietouman käsitteen avulla. Analyysimme osoittaa, että ymmärrys ajasta vaikuttaa siihen, millaisina kasvatuksen

prosessit ymmärretään. Suhteinen, kehkeytyvä aikakäsitys auttaa huomioimaan lasten kokemuksia, kasvatuksen materiaalisuutta sekä kasvatukseen kuuluvia, vähemmän tutkittuja ei-lineaarisia prosesseja. Kasvatustilanteissa on myös jännitteitä, joiden taustalta voi löytää erilaisia aikakäsityksiä. Esitämme, että kasvatuksen tutkimus ja käytännöt hyötyvät käsitteistä, joilla voi eritellä aikaa moninaisena ja tilanteisena ja tarkastella sitä, miten aikaan liittyvät ratkaisut koulun ja päiväkodin arjessa eletään ja koetaan.

Asiasanat: aika, tila, materiaalisuus, Barad, kietouma, päiväkotiki, koulu, lapsinäkökulma

Lakkala, Suvi – Turunen, Tuija – Laitinen, Merja – Kauppi, Arto. 2019. KOULUN MAHDOLLISUUDET LAPSEN OPPIMISEN JA HYVINVOINNIN VAHVISTAJANA – OPETTAJAT JA KOULUKURAATTORIT HYVINVOINTITYÖN TARPEEN TUNNISTAJINA JA KOORDINOIJINA. Kasvatus 50 (1), 47–59.

Artikkelissa tartutaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen ja oppilashuoltotyön erillisyyteen. Koulujen hyvinvointityö määritellään pedagogisista, sosiaalisista ja oikeudellis-hallinnollisista tulokulmista. Tutkimuksen aineisto muodostuu opettajille (N = 326) kohdistetun kyselyn avovastauksista, sosiaalialan työntekijöille suunnatun kyselyn (N = 256) koulukuraattorien (n = 16) avovastauksista ja ryhmähaastattelusta sekä koulun sosiaalityön asiantuntijoiden reflektiivisestä ryhmäprosessista (N = 14). Aineiston analyysi aloitettiin aineistolähtöisellä temaattisella luennalla, jonka pohjalta rakennettiin tapauskuvaus Valtterista. Tapauksen tulkinnallisen luennan viitekehystenä oli oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja oppilashuolto. Tuloksena käsitteellistetään tukemisen toimintatapoja eheyttävänä, yhdistyvänä ja syventyvänä hyvinvointityönä. Käsitteellistäminen tuo esiin nykyisten tukijärjestelmien ja tukemisen tapojen puutteita. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen ja oppilashuollon tuen järjestelmät toimivat erillisinä, ja varhaisen vaikuttamisen keinoja ja yhteisöllisen oppilashuollon työmuotoja käytetään vielä vähän. Opettajat ja muu oppilashuollon henkilökunta tarvitsevat täydennyskoulutusta kehittääkseen yhteisöllistä koulukulttuuria ja interprofessionaalista työotetta.

Asiasanat: interprofessionaalisuus, hyvinvointityö, oppimisen tuki, oppilashuolto